

EU4Energy

www.viitorul.org

Proiecte demonstraționale

Buletin informativ, publicat în cadrul proiectului „Eficientizarea iluminatului public în orașul Călărași – Licurici în inima Codrilor”, finanțat de Uniunea Europeană prin intermediul programului UE „Convenția primarilor - proiecte demonstraționale” (CoM-DeP)

BULETIN INFORMATIV

Nr. 9, noiembrie 2020

CUPRINS

2

NOUTĂȚI

Călărășenii sunt implicați altfel în ceea ce privește eficiența energetică

3

NOUTĂȚI

Moldovenii ar putea economisi 820 de milioane de lei anual, dacă toate electrocasnicele ar fi de clasă energetică înaltă

4

ACTUALITATE

Orașul Ungheni va beneficia de un proiect internațional de eficiență energetică

7

EFICIENȚĂ ENERGETICĂ

Efficiența energetică a unui liceu din orașul Leova va fi sporită

8

FINANȚARE

Localitățile rurale vor beneficia de susținere financiară pentru proiecte în domeniul eficienței energetice

9

OPINIE

ION MUNTEAN: „Integrarea vestică a sistemului electroenergetic este imperativă pentru reformarea reală a pieței de energie electrică”

10

INTERVIU

ALEXANDRU CIUDIN: „Agenția pentru Eficiență Energetică a reușit să asigure implementarea politicii statului în domeniu, în pofida tuturor impedimentelor cu care ne-am confruntat”

12

SFATURI UTILE

Cum să amenajezi o casă eficientă din punct de vedere energetic

MUZEUL DE ISTORIE ȘI ETNOGRAFIE DIN CĂLĂRAȘI VA FI ILUMINAT ARHITECTURAL

ÎNCEPÂND DIN LUNA DECEMBRIE CURENT, clădirea Muzeului de Istorie și Etnografie din orașul Călărași va fi iluminată arhitectural.

Scopul instalației este de a pune în valoare arhitectura clădirii Muzeului în timpul nopții, valoarea artistică și culturală a clădirii, fapt ce va spori atractivitatea turistică a orașului Călărași. Lucrările au loc în cadrul proiectului „Eficientizarea iluminatului public în orașul Călărași – Licurici în inima Codrilor”, realizat cu suportul Uniunii Europene.

Lucrările constau în iluminarea elementelor constructive și ornamentale ale clădirii cu 24 de proiectoare pe bază de LED pentru iluminarea arhitecturală. De asemenea, va fi iluminat și teritoriul muzeului cu ajutorul a cinci piloni cu câte trei brațe fiecare. Acest lucru va încuraja organizarea activităților cultural-artistice pe timp de seară și noapte pe teritoriul muzeului și va constitui un element de motivație în plus pentru administrația muzeului de a îmbogăți calendarul evenimentelor nocturne. [PAGINA 6](#)

Finanțat de Uniunea Europeană în cadrul inițiativei EU4Energy

Această publicație este realizată în cadrul proiectului „Eficientizarea iluminatului public în orașul Călărași – Licurici în inima Codrilor” implementat de Primăria orașului Călărași, în parteneriat cu IDIS „Viitorul”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană prin intermediul programului UE „Convenția primarilor - proiecte demonstraționale” (CoM-DeP). Fondul pentru Eficiență Energetică oferă un suport financiar de 15% din valoarea totală a proiectului.

Buletinul informativ a fost elaborat cu asistența Uniunii Europene în cadrul Inițiativei EU4Energy. Conținutul este responsabilitatea exclusivă a Primăriei orașului Călărași și IDIS „Viitorul”, și nu reflectă sub nicio formă punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Călărășenii sunt implicați altfel în ceea ce privește eficiența energetică

La Călărași, cetățenii pot să se implice pentru a aduce o schimbare orașului în care trăiesc. Și asta pentru că pe 21 septembrie a fost lansat proiectul „Promovarea eficienței energetice în raionul Călărași (PEE-CĂLĂRAȘI)”, implementat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”.

Obiectivele acestui proiect sunt de a contribui la analiza situației actuale în domeniul eficienței energetice din orașul Călărași și de a stabili perspectivele de dezvoltare, precum și asigurarea dezvoltării capacităților a 20 CSO din raionul Călărași. Primul obiectiv specific al proiectului este analiza situației actuale în domeniul eficienței energetice din raionul Călărași, în special din orașul Călărași și stabilirea perspectivelor de dezvoltare. De asemenea, se dorește abilitarea cetățenilor cu cunoștințe pentru a-i implica în procesul de luare a deciziilor. Totodată, se urmărește implicarea cetățenilor și a reprezentanților societății civile, de la nivel local, în monitorizarea procedurilor de achiziții în cadrul proiectelor investiționale.

Totodată, proiectul va pune accent pe diseminarea bunelor practici și identificarea modelelor de afaceri și a oportunităților de afaceri în sectorul energetic și în domeniile conexe. În acest context, va fi elaborată antologia de bune practici și va fi organizat Forumul pe eficiență energetică în Călărași.

Astfel, până în august 2021, în raionul Călărași vor fi desfășurate mai multe activități pentru promovarea eficienței energetice. Este vorba de workshopuri cu elevii, cadrele didactice din școli/lice; mese rotunde/dezbateri publice cu cetățenii, seminare de instruire cu reprezentanții societății civile, concursuri de ese, dezbateri în formatul Karl Popper cu copiii etc. În acest sens, pe 12 noiembrie au început sesiunile de instruire a reprezentanților societății civile din raionul Călărași, pentru a contribui la dezvoltarea și consolidarea capacităților acestora.

O componentă importantă a proiectului este promovarea comportamentului eficient din punct de vedere energetic și sensibilizarea opiniei publice privind necesitatea eficientizării consumului de energie. În acest context, vor

fi desfășurate activități cu copii, dar și se vor elabora și distribui materiale pentru campania, cu genericul: „Consumă logic, ecologic”.

Pentru o mai bună desfășurare a proiectului, IDIS „Viitorul” a creat un parteneriat cu Asociația Obștească a Părinților Liceului Teoretic „Mihai Sadoveanu” din orașul Călărași și cu Primăria orașului Călărași.

Ion Olari, primarul orașului, a spus că eficiența energetică înseamnă economie la bugetul local, iar Primăria pe care o conduce își dorește și muncește ca să fie un exemplu pentru toată republica în acest sens, să fie un oraș cu un concept de eficiență energetică. „Noi avem mai multe idei de implementare. Ne gândim să avem chiar și stație de alimentare cu energie electrică a automobilelor. Ne gândim la un transport electric. Aș îndemna pe toți cei care doresc să implementeze în regiunea dumnealor așa gen de proiecte să creadă în primul

rând în ele și să aibă ca parteneri o echipă de specialiști, profesioniști, apoi o să fie un proiect implementat cu succes”, a spus Ion Olari.

Proiectul „Promovarea eficienței energetice în raionul Călărași (PEE-CĂLĂRAȘI)” este implementat de IDIS „Viitorul” în cadrul Programul de Granturi Locale, lansat în baza Cadrului Unic de Sprijin al Uniunii Europene (UE), acordat pentru Republica Moldova (2017-2020) din cadrul Instrumentului European de Vecinătate, prin intermediul proiectului „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova” (2019-2021), finanțat de UE și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ Moldova). Partenerul proiectului pentru Regiunea de Dezvoltare Centru este Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă AGER în colaborare cu Asociația Obștească Agenția pentru Dezvoltare Regională „Habitat”.

Surse: www.voceabasarabiei.md și www.expresul.md

Moldovenii ar putea economisi 820 de milioane de lei anual, dacă toate electrocasnicele ar fi de clasă energetică înaltă

Republica Moldova ar putea economisi 820 de milioane de lei anual, dacă toate electrocasnicele ar fi de clasă energetică înaltă. Acestea sunt datele unei analize efectuate de Ministerul Economiei și Infrastructurii (MEI) în ceea ce privește impactul utilizării de către populație a echipamentelor eficiente energetic.

Potrivit MEI, utilizarea aparatelor de uz casnic eficiente energetic are avantaje nu doar de ordin financiar, dar și de mediu, iar în timp, se va reflecta și asupra reducerii dependenței țării de resursele energetice importate.

Deoarece aparatele de uz casnic eficiente energetic consumă mult mai puțină energie electrică decât aceleași aparate aparținând unei clase de eficiență energetică mai joasă, populația va putea reduce din cheltuielile anuale pentru energia electrică. De exemplu, un frigider de clasa A+++ va consuma anual cca. 160 kWh/an, în timp ce un frigider de clasa B va consuma cca. 434 kWh/an. Dacă o persoană decide să schimbe un frigider de clasa B cu unul de clasa A+++ , anual, această persoană va economisi peste 517 lei. Înlocuind aparatele vechi cu cele noi, consumul de energie electrică va scădea considerabil, iar diferența de preț dintre ele poate fi acoperită din contul economiei de energie electrică într-o perioadă de cca. 5-6 ani. Această perioadă poate varia în funcție de variația prețului la energia electrică.

„Cererea pentru energie electrică crește în fiecare an, iar Republica Moldova depinde 74% de

resursele energetice importate. Această dependență creează un risc mare asupra securității energetice a țării. O soluție imediată, care ar reduce din acest risc, ar fi optimizarea consumului energetic. Având în vedere că 42% din consumul anual de energie electrică este folosit de gospodăriile casnice, cumpărarea unor electrocasnice cu un consum redus de energie electrică reprezintă o soluție bună atât pentru consumator, cât și pentru stat”, susține ministrul Economiei și Infrastructurii, Sergiu Railean.

Nu în ultimul rând, consumul mare de energie electrică duce la poluarea masivă a mediului. Numărul de electrocasnice per gospodărie este în continuă creștere. În anul 2009, folosirea aparatelor casnice a însemnat 513,36 mii tone de CO2 emise. De aceea, contează ca fiecare cetățean să fie conștient de impactul pe termen scurt și lung produse de electrocasnicele ineficiente energetic.

Din anul 2014, majoritatea aparatelor electrice de uz casnic puse pe piață trebuie să fie însoțite de o etichetă energetică ce informează consumatorul despre consumul de energie al acestuia. Vânzătorii, fie în magazinele fizice, fie în cele online, sunt obligați să pună la dispoziția consumatorilor informații detaliate despre puterea și consumul zilnic și anual al unui aparat electric.

Etichetele energetice împart produsele electrocasnice în clase de eficiență energetică de la A la G, unde G înseamnă mai puțin eficient sau un consum mai mare de energie.

Sursa: mei.gov.md

Informarea populației poate determina un consum redus de electricitate, chiar atunci când petrecem mai mult timp acasă, demonstrează un experiment efectuat de PNUD Moldova

Peste 20.000 de gospodării din Moldova au avut un consum redus de energie pe parcursul lunii iulie, chiar și în condiții de pandemie, când oamenii au petrecut mai mult timp acasă decât de obicei. O demonstrează rezultatele preliminare ale unui experiment social desfășurat de Premier Energy și PNUD Moldova.

Premier Energy, în parteneriat cu PNUD, a expediat scrisori personalizate către 20.000 de gospodării casnice care depășesc consumul mediu lunar de 140kWh, comparându-le facturile cu cele ale „vecinilor” care dau dovadă de mai multă eficiență din punct de vedere energetic. Scrisorile propuneau, de asemenea, soluții pentru economisirea energiei în timpul pandemiei și încurajau oamenii să își plătească facturile online, pentru a se proteja de noul coronavirus.

● CONTINUARE LA PAG. 4

Orașul Ungheni va beneficia de un proiect internațional de eficiență energetică

Municipiul Ungheni și Corporația Financiară Nordică de Mediu (NEFCO) au semnat un acord de creditare pentru modernizarea și extinderea rețelei existente de iluminare stradală din oraș, prin intermediul realizării măsurilor de eficientizare a iluminatului public. Acesta este al doilea proiect implementat cu suportul financiar al NEFCO în Republica Moldova.

Proiectul va avea un impact pozitiv asupra mediului, societății și economiei orașului. Măsurile de eficiență energetică care vor fi implementate vor duce la reducerea emisiilor de CO₂ și a consumului de energie electrică. De asemenea, va asigura înlocuirea, în mod sustenabil, a lămpilor vechi și ineficiente. Se estimează că noile măsuri vor diminua consumul de electricitate pentru oraș cu aproximativ 1,200 MWh pe an, ceea ce va rezulta în economii de peste 2,6 milioane de lei (aproximativ 130 de mii de euro) pe an.

„Modernizând rețeaua actuală de iluminare cu tehnologii LED moderne, municipiul va realiza reduceri semnificative de emisii, economii de consum al electricității și ale costurilor de întreținere”, a relevat Alexandru Ambros, primarul municipalității Ungheni.

Investiția totală a proiectului este de aproximativ șapte milioane de lei (aproximativ 350 de mii de euro), din care 6,35 milioane de lei

constituie un împrumut concesional acordat de NEFCO și restul sumei reprezintă contribuția locală. Resursele financiare vor fi utilizate pentru înlocuirea a 1500 lămpi de tip vechi și instalarea a peste 500 lămpi LED noi. Totodată, se vor instala stâlpi și panouri de control noi.

„Ne bucurăm să vedem că orașele din R. Moldova sunt interesate de investiții în măsuri de eficiență energetică – aceasta nu doar va contribui la dezvoltarea infrastructurii moderne și îmbunătățite pentru locuitorii urbani, dar de asemenea, va susține eforturile țării spre o tranziție către economia verde”, a menționat Aliona Fomenko, managerul Programului ESC al NEFCO.

Programul de finanțare „Credite pentru Conservarea Energiei” (ESC) a fost lansat în Republica Moldova în anul 2019 cu scopul finanțării investițiilor municipale în măsuri de eficiență energetică pentru clădirile sociale precum grădinițele, școlile, spitalele, și iluminarea stradală.

NEFCO este o instituție financiară internațională (IFI) înființată în anul 1990 de cinci țări nordice, Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia și Suedia, cu scopul de a avea un impact pozitiv asupra climei și a mediului într-un mod rentabil. Concentrându-se pe proiecte mici și mijlocii cu rezultate tangibile, NEFCO oferă complementaritate guvernelor, cofinanțatorilor și clienților.

Sursa: www.moldpres.md

● CONTINUARE DIN PAG. 3

În timp ce în iulie 2020 majoritatea gospodăriilor casnice din Moldova au utilizat cu peste o treime - 34,05% - mai multă electricitate, familiile care au luat parte la experimentul social au folosit, în această perioadă, doar cu 5,06% mai multă energie electrică decât de obicei.

„Acest rezultat dovedește că o acțiune de informare despre consumul de energie poate avea un mare impact asupra economisirii de energie electrică. Iar în prezent, în contextul pandemiei, când stăm mai mult acasă și lucrăm sau studiem la distanță, eficiența energetică și plățile online devin mai importante pentru noi toți, indiferent dacă suntem consumatori casnici sau agenți economici. Cu toții trebuie să avem același scop - să consumăm rațional energia pentru a obține economie de bani pentru noi înșine și pentru a proteja mediul înconjurător”, a spus Jose Luis Gomez Pascual, managerul de țară al Premier Energy în Moldova.

În perioada următoare, 230.000 gospodării vor primi scrisori prin care vor fi încurajate să aibă un consum moderat de energie. Astfel, experimentul va acoperi circa 250.000 de gospodării din întreaga țară.

Inițiativa socială a fost lansată în iunie 2020 și urmează cel mai mare experiment comportamental cu energia electrică din regiunea Europei Centrale și Asiei. Exercițiul a fost realizat de PNUD Moldova în parteneriat cu Premier Energy și finanțat prin intermediul Instrumentului Global de Inovare al PNUD. Acțiunea a fost inspirată de programul Opower din Statele Unite ale Americii.

„În pofida condițiilor dificile generate de pandemia de COVID-19, am fost capabili să extindem experimentul comportamental prin care încurajăm oamenii să micșoreze consumul de energie electrică. Rezultatele experimentului sunt impresionante, atât în ceea ce privește susținerea eficienței energetice la nivel național, cât și identificarea de soluții inovatoare pentru îmbunătățirea comportamentului uman și a consumului de energie electrică”, a remarcat Dima Al-Khatib, Reprezentanta rezidentă a PNUD în Republica Moldova.

Rezultatele finale ale experimentului vor fi compilate și prezentate public.

Sursa: www.md.undp.org

A fost dat startul lucrărilor de sporire a eficienței energetice într-un liceu din Ungheni. Investițiile vor fi de peste 47 milioane de lei, bani europeni

Pe 26 noiembrie, a fost dat startul lucrărilor în cadrul proiectului „Sporirea eficienței energetice a liceului teoretic „Mihai Eminescu” din municipiul Ungheni, finanțat de Uniunea Europeană.

În urma realizării lucrărilor propuse vom avea două clădiri ale Liceului „Mihai Eminescu” renovate și eficiente din punct de vedere energetic ca urmare a 17 măsuri investiționale, de asemenea, două documente strategice locale în domeniul eficienței energetice a clădirilor publice în raionul Ungheni vor fi armonizate cu obiectivele strategice naționale, tot aici vor

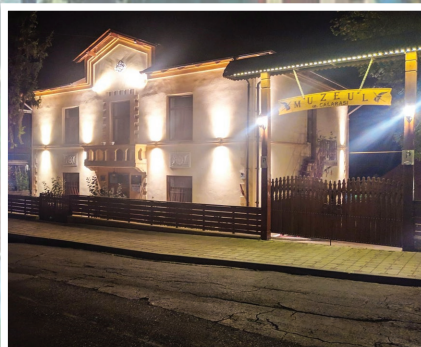
fi consolidate capacitățile autorităților publice raionale Ungheni și ale reprezentanților Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” în domeniul eficienței energetice. Valoarea contractului de antrepriză e de 47 566 651 lei, iar durata de executare a lucrărilor – 12 luni.

Urmare a realizării proiectului respectiv, 101 angajați și 1187 de elevi ai liceului vor beneficia de condiții îmbunătățite de confort în liceu, consumul de energie va fi redus aici cu 1500 MWh și emisiile anuale normate de CO₂ se vor reduce cu 330 tone.

Măsura investițională „Sporirea eficienței energetice a liceului teoretic „Mihai Eminescu” din municipiul Ungheni” este finanțată de către Uniunea Europeană în cooperare cu proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”, care este implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în parteneriat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și sprijinit financiar de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ).

Sursa: www.adrcentru.md

Muzeul de Istorie și Etnografie din Călărași VA FI ILUMINAT ARHITECTURAL

Începând din luna decembrie curent, clădirea Muzeului de Istorie și Etnografie din orașul Călărași va fi iluminată arhitectural. Scopul instalației este de a pune în valoare arhitectura clădirii Muzeului în timpul nopții, valoarea artistică și culturală a clădirii, fapt ce va spori atractivitatea turistică a orașului Călărași.

Lucrările au loc în cadrul proiectului realizat cu suportul Uniunii Europene prin intermediul programului UE „Convenția primarilor - proiecte demonstrative” (CoM-DeP) - „Eficientizarea iluminatului public în orașul Călărași – Licurici în inima Codrilor”. Proiectul este implementat de Primăria orașului Călărași, în parteneriat cu IDIS „Viitorul”.

Lucrările constau în iluminarea elementelor constructive și ornamentale ale clădirii cu 24 de proiectoare pe bază de LED pentru iluminatul arhitectural. De asemenea, va fi iluminat și teritoriul muzeului cu ajutorul a cinci piloni cu câte trei brațe fiecare. Acest lucru va încuraja organizarea activităților cultural-artistice pe timp de seară și noapte pe teritoriul muze-

ului și va constitui un element de motivație în plus pentru administrația muzeului de a îmbogăți calendarul evenimentelor nocturne. Iluminarea arhitecturală a Muzeului de Istorie și Etnografie din orașul Călărași este deosebit de importantă deoarece începând cu anul 2017 orașul Călărași face parte dintr-un traseu turistic național.

„Iluminatul arhitectural pentru muzeul nostru este o adevărată revelație pentru toți cetățenii pasionați de istorie și etnografie. Astfel, noul iluminat transmite mai multă emoție pozitivă și va crea un nou punct de interes în raport cu această instituție. Credem foarte mult ca fațada clădirii muzeului, fiind determinată deja de lumină și culoarea ei, va transpune istoria acestui ținut în imagini, lumini și culori. Muzeul va deveni mai spectaculos și mai atractiv pentru toți acei care sunt pasionați de valorile istorice și etnografice ale călărășenilor”, consideră Mariana Iurcu, muzeograf la Muzeul de istorie și Etnografie din orașul Călărași.

Lucrările de iluminat arhitectural la Muzeul de Istorie și Etnografie din orașul Călărași au fost

executate de LEDTEH-COM SRL, în baza unui proiect tehnic elaborat de experți cu experiență în domeniu și avizat de către o echipă de experți internaționali. În portofoliul prezentat de companie se regăsesc zeci de proiecte realizate în municipiul Chișinău ce au ca obiect clădiri ale unor instituții importante precum ambassade, centre comerciale renumite, clădiri de oficii, restaurante etc.

[Proiectul de eficiență energetică în orașul Călărași](#) presupune instalarea unei rețele de iluminat de 21 de kilometri și iluminarea arhitecturală a două clădiri publice. Ca rezultat, proiectul va asigura o economie reală de 6 500 euro/an, va permite reducerea emisiilor de CO2 și a costurilor de întreținere și exploatare.

Inițiativa EU4Energy acoperă tot sprijinul UE ce vizează îmbunătățirea furnizării energiei, a securității energetice și conectivității, precum și promovarea eficienței energetice și a utilizării resurselor regenerabile în țările Parteneriatului Estic: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina. Mai multă informație pe: www.EU4Energy.eu.

Eficiența energetică a unui liceu din orașul Leova va fi sporită

Eficiența energetică a Liceul Teoretic „Constantin Spătaru” din orașul Leova va fi sporită datorită unui proiect european. Lucrările din cadrul proiectului includ reparația acoperișului, izolarea pereților clădirii, înlocuirea geamurilor, reabilitarea sistemului de încălzire, asigurarea cu apă caldă și rece în robinetele din școli, și renovarea facilităților sanitare a instituțiilor.

Ca urmare a măsurilor de eficiență energetică, peste 640 de elevi, profesori și personal auxiliar care își fac studiile și activează în cadrul instituției respective vor beneficia de condiții de educație îmbunătățite și de un mediu de studii confortabil.

„Proiectul din orașul Leova este unul de anvergură, unic în felul său, în Republica Moldova, după valoarea investițiilor care urmează a fi realizate și a tehnologiilor și materialelor care se preconizează de a fi utilizate pentru a reduce emisiile de CO₂ și a conserva energia termică, obținând astfel o economie esențială de resurse energetice și un confort termic sporit”, a declarat Maria Culeșov, directorul Agenției de Dezvoltare Regională Sud, mulțumind Uniunii Europene pentru investițiile făcute în infrastructura și economia Regiunii de Dezvoltare Sud din Republica Moldova.

În aceeași ordine de idei, Dorin Marin, directorul Liceului Teoretic „Constantin Spătaru” se arată mulțumit de felul în care decurg lucrările și anunță cu entuziasm că, în rezultatul implementării măsurilor de eficiență energetică, se așteaptă că va fi obținută o economie de circa 65% a consumului de resurse energetice utilizate pentru încălzirea edificiului în perioada rece a anului.

Valoarea totală a proiectului de eficiență energetică a Liceului Teoretic „Constantin Spătaru” din orașul Leova constituie 53 milioane lei, dintre care 50,5 milioane de lei acordați de UE și 2,5 milioane lei contribuția locală, fiind implementat de ADR Sud.

Sursa: www.ecopresa.md

Localitățile rurale vor beneficia de susținere financiară pentru proiecte în domeniul eficienței energetice

Autoritățile publice locale pot solicita susținere financiară pentru realizarea proiectelor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă în localitățile rurale. Membrii Consiliul Agenției pentru Eficiență Energetică au aprobat pe 16 iulie, în cadrul unei ședințe, lansarea celui de-al VII-lea apel de propuneri de proiecte în domeniul surselor de energie regenerabilă privind promovarea tehnologiilor de valorificare a energiei solare prin finanțare proiectelor demonstrative. Pentru realizarea unor asemenea proiecte se oferă un buget estimativ de 650 000 lei.

În cadrul apelului, principalii beneficiari sunt autoritățile publice locale (APL) de nivelul I și II, iar proiectele eligibile vor fi acceptate după principiul „Primul venit – primul servit”. Autoritățile își propun să finanțeze cele mai noi tehnologii cu potențial de replicare la scară largă.

Tot în cadrul ședinței a fost aprobat spre finanțare proiectul pilot „Construcția parcului fotovoltaic cu puterea de 300 kW pentru producerea energiei electrice în s. Feșteștița, r-nul Ștefan Vodă”. Costul total al proiectului constituie circa 6 milioane de lei. Din suma totală circa 3 mln. de lei vor fi oferiți de Agenția pentru Eficiență Energetică, contribuția APL constituie un milion de lei, iar restul resurselor financiare necesare vor fi oferiți prin Programul finanțat de Uniunea Europeană „Convenția Primarilor” – Proiecte demonstraționale (CoM-DeP).

Proiectul nominalizat, este un subproiect al Programului finanțat de Uniunea Europeană „Convenția Primarilor” – Proiecte demonstraționale (CoM-DeP) și va fi realizat de Primăria s. Feșteștița, r-nul Ștefan Vodă împreună cu partenerul ONG Fondul de Inovații Sociale.

În cadrul proiectului menționat este prevăzută pilotarea mai multor tehnologii aferente eficienței energetice și valorificarea surselor de energie regenerabilă, după cum urmează:

- Construcția sistemului de iluminat public cu utilizarea sistemului inteligent de management energetic;
- Instalarea sistemului de panouri solare pentru încălzirea apei calde menajere la Grădinița de copii din localitate;
- Instalarea centralelor termice pe bază de biomasă la 4 instituții publice (școală, grădiniță, Casă de Cultură și Primărie);
- Plantarea a minim 4 ha de culturi energetice pentru producerea de bio-combustibil;
- Construcția parcului fotovoltaic cu puterea de 300 kW.

Costul total al Programului „Convenția Primarilor” – Proiecte demonstraționale (CoM-DeP), finanțat de Uniunea Europeană, constituie circa 800 000 de euro, dintre care contribuția Uniunii Europene este de 500 000 de euro, iar contribuția beneficiarului – 300 000 de euro.

Sursa: www.unimedia.info

ION MUNTEAN: „Integrarea vestică a sistemului electroenergetic este imperativă pentru reformarea reală a pieței de energie electrică”

ION MUNTEAN,
expert în energetică

În luna august curent, Agenția Națională pentru Reglementarea în Energetică (ANRE) a aprobat proiectul Regulilor pieței energiei electrice. Aceste reguli creează premisele necesare pentru dezvoltarea unei piețe interne de energie electrică competitive atât prin dezvoltarea surselor de producere a energiei electrice autohtone, cât și prin determinarea semnalelor necesare dezvoltării rețelelor electrice pentru schimburile transfrontaliere de energie și integrarea Republicii Moldova în piața de energie electrică regională și, ulterior, în cea europeană. Care este impactul noilor reguli ale pieței de energie electrică asupra consumatorilor ne spune **expertul în energetică, Ion Muntean.**

Regulile pieței energiei electrice aprobate într-o nouă versiune reprezintă un concept nou de piață în corespundere cu toate rigorile pachetului energetic III al Uniunii Europene. Regulile stabilesc o nouă arhitectură a pieței de energie electrică care are menirea de a facilita accesul furnizorilor de energie la piața locală astfel sporind competiția și oferind în același timp posibilități reale consumatorilor de a-și selecta singuri furnizorul de energie.

Noul model al pieței pune accent pe siguranța aprovizionării cu energie electrică a consumatorilor

Reformarea pieței de energie electrică va permite aplicarea unui nou mecanism de stabilire a prețurilor la energia electrică bazat pe negocierea directă dintre furnizor și cumpărător. La rândul său, fiind determinat de cererea și oferta existentă, va reflecta mai obiectiv costurile în timp, lucru caracteristic unei piețe liberalizate. Drept urmare, prețurile pentru consumatorii finali ar trebui să scadă urmare a concurenței reale de pe piață. Aici un rol important îl are Consiliul Concurenței care trebuie să prevadă proceduri clare de prevenire a înțelegerilor de cartel.

Noul model al pieței pune un accent important pe siguranța aprovizionării cu energie electrică a consumatorilor. Conform prevederilor acestuia, în cazul în care apar careva divergențe între furnizor și consumator, aprovizionarea cu energie electrică este asigurată de către furnizorul de ultimă opțiune la tarife reglementate. Totodată, concurența de pe piață ar trebui să aducă consumatorilor și servicii mai calitative.

O precondiție pentru asigurarea bunei funcționări a pieței energetice este interconexiunea electrică cu România

Regulile pieței energiei electrice urmează să intre în vigoare la un an de la data publicării hotărârii ANRE în Monitorul Oficial. Noile reguli vizează toate entitățile din sectorul electroenergetic și în mod special Î.S. „Moldelectrica” în calitate de operator al sistemului de transport care va fi responsabilă de asigurarea funcționării tuturor proceselor legate de echilibrarea întregii rețele electrice de pe teritoriul Republicii Moldova. În situația actuală când Republica Moldova nu are alte opțiuni de import a energiei electrice, un rol important îi revine CTE Moldovenească amplasată în stânga Nistrului care trebuie să asigure un grad semnificativ de flexibilitate, lucru ce nu poate fi sigur cunoscând istoricul colaborării și problema din spatele ei cu datoriile la gaze.

La nivel tehnic, o precondiție pentru asigurarea bunei funcționări a pieței este construcția interconexiunii electrice cu România. România, la rândul ei fiind interconectată cu țările vecine, reprezintă o poartă de acces a furnizorilor nu doar din România, dar și din alte țări din comunitatea energetică.

Un alt avantaj al interconexiunii cu România îl reprezintă potențialul înalt al acesteia de balansare a sistemului electroenergetic datorită ponderii semnificative în balanța energetică a energiei hidroelectrice. În situația în care nu va fi realizată interconexiunea pe direcția vestică, piața de energie electrică din Republica Moldova va simula modelul unei piețe liberalizate transformându-se într-un oligopol fără a oferi posibilitate consumatorilor să se bucure de avantajele unei piețe veritabile de energie electrică.

ALEXANDRU CIUDIN: „Agenția pentru Eficiență Energetică a reușit să asigure implementarea politicii statului în domeniu, în pofida tuturor impedimentelor cu care ne-am confruntat”

În cadrul unui interviu pentru portalul curentul.md, directorul Agenției de Eficiență Energetică, Alexandru Ciudin, a vorbit despre activitatea Agenției în contextul COVID-19, prioritățile în activitate, ce include agenda în perioada următoare, dar și reușitele AEE de la creare.

CURRENTUL: Dle director, care sunt prioritățile AEE în noile condiții de activitate impuse de epidemia de COVID-19?

Alexandru Ciudin: Agenția pentru Eficiență Energetică este autoritatea care are misiunea de a implementa politica de stat în domeniul eficienței energetice, performanței energetice a clădirilor, precum și al valorificării surselor de energie regenerabilă, inclusiv prin atragerea și gestionarea resurselor financiare în vederea finanțării proiectelor în domeniile respective. Din acest considerent, noi depunem maxim

efort ca aceasta să se întâmple într-un mod durabil, din punctul de vedere al mediului înconjurător și al schimbărilor climatice. În același timp, responsabilitățile asumate rămân a fi, la acest moment, adaptarea la noile condiții impuse de COVID-19. Țin să menționez că o prioritate în acest sens este și atragerea resurselor financiare în vederea implementării proiectelor utile pentru Republica Moldova.

C: Ce acțiuni include agenda AEE pentru perioada imediat următoare?

A. C.: Susținerea proiectelor axate pe promovarea eficienței energetice și valorificarea surselor de energie regenerabilă, care au impact pozitiv asupra societății, sunt prioritare pe agenda Agenției.

Actualmente, Agenția finanțează proiecte în cadrul Apelurilor de propuneri de proiecte (APP) nr. 1, nr. 3 și nr. 5, în cadrul cărora se

implementează măsuri de EE și SER în clădiri publice, cât și măsuri EE aferente sistemelor de iluminat public stradal. Totodată, Agenția a lansat, în prima jumătate a anului curent, APP nr. 6, care presupune modernizarea sistemului de iluminat public în cadrul localităților din subordinea APL de nivel I.

O altă sarcină importantă este implementarea sistemului de calificare a auditorilor energetici și a instalatorilor de sisteme SER, conform cerințelor legislației în domeniu. Și, desigur, dezvoltarea sistemelor electronice de monitorizare a implementării politicilor în domeniul EE și SER, sunt o prioritate pentru Agenție.

C: În ce măsură a reușit AEE până acum să realizeze scopurile stabilite la momentul constituirii?

A. C.: Ținând cont că bazele domeniului eficienței energetice au fost puse în anul 2010,

odată cu aprobarea Legii nr. 142/2010 cu privire la eficiența energetică, și în baza acesteia instituirea Agenției pentru Eficiență Energetică prin Hotărârea Guvernului nr. 1173/2010 cu privire la Agenția pentru Eficiență Energetică, putem spune că Agenția, cu mici excepții, a reușit să asigure implementarea politicii statului în domeniu, în pofida tuturor impedimentelor cu care ne-am confruntat.

Totodată, este necesar de menționat că în anul 2018 a fost abrogată o nouă lege cu privire la eficiența energetică nr. 139/2018, scopul căreia constă în crearea cadrului juridic necesar pentru promovarea și îmbunătățirea eficienței energetice prin realizarea planurilor de acțiuni în domeniul eficienței energetice, prin dezvoltarea pieței serviciilor energetice, precum și prin implementarea altor măsuri de eficiență energetică.

În temeiul legii prenotate, Agenția a fost reorganizată prin fuziune (absorbție) cu Fondul pentru Eficiență Energetică și în acest sens a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 45/2019 noul regulament cu privire la organizarea și funcționarea Agenției pentru Eficiență Energetică.

C: Ați putea trece în revistă cele mai mari reușite ale AEE până acum?

A. C.: Printre cele mai mari reușite ale Agenției, pe lângă faptul că putem spune că în domeniul dat avem un cadru legal complex și bine definit, putem scoate în evidență câteva reușite, deși sunt multe. Pot comunica aici despre continuarea implementării proiectelor în cadrul Apelurilor de propuneri de proiecte nr. 1, nr. 3, nr. 5 și nr. 6 cât și proiecte pilot și proiecte finanțate în cadrul programului „Convenția Primarilor – Proiecte Demonstraționale”. Numărul total al proiectelor este de 272, în valoare de cca. 632,54 mil. lei, inclusiv oferirea suportului informațional și consultativ la implementarea mai multor proiecte în domeniul EE și SER de către parteneri de dezvoltare. Consider foarte important să vorbesc despre organizarea a mai multor evenimente inedite pentru Republica Moldova. Aici voi menționa: „Moldova Eco Energetică” și „Sun Da-i Fest”. În cadrul acestor evenimente, am avut posibilitatea să susținem cele mai importante inițiative în producerea, transmiterea, distribuția și consumul eficient de energie, în implementarea, dezvoltarea și promovarea tehnologiilor moderne, precum și a inovațiilor în domeniul vizat.

Implementarea, cu suportul Proiectului Energie și Biomasă, a Programului de Susținere și Dezvoltare a Sectorului Producției Combustibilului Din Biomasă Solidă în Republica Moldova, contribuind astfel la dezvoltarea

”

Consider foarte important să vorbesc despre organizarea a mai multor evenimente inedite pentru Republica Moldova. Aici voi menționa: „Moldova Eco Energetică” și „Sun Da-i Fest”. În cadrul acestor evenimente, am avut posibilitatea să susținem cele mai importante inițiative în producerea, transmiterea, distribuția și consumul eficient de energie.

și consolidarea pieței biomasei, este la fel, o activitate din cadrul Agenției. Tot în cadrul Agenției a fost lansat Atlasul resurselor energetice eoliene al Republicii Moldova. Unul din principalele instrumente de atragere a investitorilor pentru implementarea proiectelor în domeniul surselor de energie regenerabile în Moldova.

Este important să se cunoască că Agenția, pe toată perioada sa de activitate, a pregătit și instruit specialiști în domeniul eficienței energetice și surselor regenerabile, precum manageri energetici, auditori energetici, ingineri, etc..

Pe lângă toate acestea, Agenția oferă suport autorităților publice locale la implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice la nivel local, organizându-se în acest un șir de activități comune.

C: Ce oportunități și perspective are AEE în față?

A. C.: Ne propunem mai multe sarcini, dar cea mai importantă dintre ele este conștientizarea în masă, de către societatea noastră, importanța promovării și implementării politicilor de eficiență energetică. Asta ne-ar permite să schimbăm radical starea lucrurilor spre bine la noi în țară.

Alte sarcini importante ale Agenției se referă la implementarea a cât mai multe proiecte pentru țară în domeniul eficienței energetice și, desigur, surselor de energie durabilă, un pas important fiind și alinierea la standardele UE.

Și nu în ultimul rând, îndeplinirea tuturor scopurilor propuse în Strategia națională a Republicii Moldova până în anul 2030.

C: Vă mulțumim!

Sursa: www.curentul.md

MINISTERUL ECONOMIEI
ȘI INFRASTRUCTURII
AL REPUBLICII MOLDOVA

ae
agenția pentru eficiență energetică

Vrei să produci energie din surse regenerabile?

STATUL ÎȚI VINE ÎN AJUTOR PRIN INTERMEDIUL URMĂTOARELOR MECANISME:

• **CONTORIZARE NETĂ** • **TARIFE FIXE** • **PREȚ FIX** •

FII EFICIENT!
CONTRIBUIE LA DEZVOLTAREA DURABILĂ A STATULUI!

Pentru mai multe detalii accesează:
www.aee.gov.md

Cum să amenajezi O CASĂ EFICIENTĂ din punct de vedere energetic

Când îți amenajezi prima casă, te gândești mai mult la cum va arată și cât de ieftin te vor costa materialele procurate pentru a-ți asigura confortul. Cu timpul îți dai seama că investiția în electrocasnice eficiente energetice te scutește de facturi mari la utilități și alte servicii comunale mai ales acum când petreci majoritatea timpului acasă. În pandemie viața a devenit mai axată pe familie și pe casă.

Ce înseamnă O CASĂ modernă?

În această perioadă mai acut simți ce îți lipsește pentru confortul acasă. Poate acum casa ți-a devenit și locul de muncă, dacă muncești la distanță și respectiv. Vezi că automatizarea e necesară pentru a petrece mai puțin timp dedicat sarcinilor de rutină și aceasta are câteva cerințe: să-ți ofere confort, divertisment, conexiune, concentrare și siguranță. O casă bine echipată include iluminat inteligent, roboți de bucătărie, roboți pentru curățenie, climatizatoare, boxe și difuzoare, televizor, sisteme de siguranță etc.

Cum să cumperi APARATELE potrivite pentru casa ta?

Te uiți la eticheta eficienței energetice. Este acel autocolant multicolor cu literele lipite în fața noului aparat pe care vrei să-l cumperi. Știi că trebuie să fie acolo, știi că e important, dar este foarte ușor să îl ignori în favoarea altor factori atunci când cumperi, cum ar fi prețul, stilul și mărimea. Cu toate acestea, eticheta de eficiență energetică a unui aparat nu trebuie ignorată. Stochează o mulțime de informații într-un format simplu care te poate ajuta să iei decizii inteligente.

De ce sunt importante ETICHETELE?

Etichetele de eficiență energetică indică eficacitatea acestora. Aparatele eficiente din punct de vedere energetic utilizează mai puțină energie electrică pentru a atinge același nivel de performanță față de modele similare cu aceeași dimensiune sau capacitate. Cu cât un model este mai eficient din punct de vedere energetic, cu atât va utiliza mai puțină energie și cu atât va costa mai puțin să-l folosești. Acesta este motivul pentru care alegerea produsului potrivit (cu eficiența energetică potrivită) economisește banii pentru facturile de energie, apă, alte servicii comunale, fără a menționa impactul asupra mediului.

” Confortul casnic joacă un rol primordial în asigurarea unei stări de sănătate și de echilibru emoțional al cetățenilor. În același timp, opțiunile privitor la procurarea echipamentelor electrocasnice trebuie să fie orientate inclusiv și de considerente bazate pe eficiența energetică a aparatelor respective.

ALEXANDRU CIUDIN,
directorul Agenției pentru Eficiență Energetică

Știi care sunt cele 11 aparate de uz casnic care trebuie să fie însoțite de etichetă energetică? Poți solicita eticheta energetică, dacă cumperi lămpi electrice și corpuri de iluminat, mașină de spălat, aparatele frigorifice, uscătoarele de rufe, aparatele de climatizare, cuptoarele de bucătărie, mașinile de spălat vase, aparatele frigorifice, aparatele TV, aspiratoarele, instalațiile pentru încălzirea apei și instalațiile pentru încălzirea incintelor.

Clasele de eficiență pornesc de la A +++ la G (A +++ fiind cele mai bune) și sunt definite pentru fiecare tip de aparat, printr-o serie de teste pe criterii diferite. Aceasta înseamnă că evaluările pot fi comparate doar între un tip de aparat.

Roboții de bucătărie: Frigiderele și congelatoarele funcționează constant, ceea ce le face al doilea cel mai mare consumator de energie din casă (după sistemele de încălzire centrală). Ratele de utilizare a energiei variază de la o casă la alta. Cercetările sugerează că o casă tipic europeană, aproximativ 13% din factura dvs. de energie poate fi atribuită funcționării frigiderului. Acesta este motivul pentru care, se recomandă ca toate aparatele frigorifice noi trebuie să aibă, în mod legal, un grad A + sau mai mare. În UE nu poți găsi un frigider sub un rating A +. Consumul de energie al frigiderelor și al congelatoarelor este calculat pe baza eficienței legate de dimensiunea aparatului. Acest lucru este elaborat prin teste concepute pentru a simula modul în care va fi utilizat aparatul. Temperatura exterioară în timpul încercării este setată la 25 ° C, iar aparatul este umplut pe jumătate cu alimente în timp ce se măsoară eficiența energetică. Desigur, dacă dorești ca frigiderul să fie mai eficient, îl așezi într-o zonă departe de soare. Cele mai moderne frigidere și congelatoare sunt proiectate cu

tehnologia No Frost. Acest lucru asigură că nu există acumulări de gheață în interior, astfel încât congelatorul să funcționeze cât mai eficient. Un nivel de eficiență energetică ++ vă asigură că veți economisi până la 40% din facturile de energie în comparație cu produsele clasificate A. E bine, nu?

Mașinile de spălat: La fel ca în cazul frigiderelor și al congelatoarelor, mașinile de spălat astăzi sunt clasificate între A +++ și D pentru eficiență energetică. Estimările sugerează că aproximativ 80-90% din energia utilizată de o mașină de spălat este folosită pentru încălzirea apei. Este de la sine înțeles că mașinile de spălat cu încărcătoare de tip mai vechi folosesc în general mai multă apă și energie. Acesta este motivul pentru care mașinile de spălat moderne și eficiente din punct de vedere energetic tind să fie cu încărcătoare frontale. Mașinile de spălat clasificate A +++ sunt cele mai eficiente din punct de vedere energetic pe piață. Mașinile de spălat cu o capacitate mai mare îți permit să reduci numărul de spălări și să economisești bani, cantitatea apei și energiei utilizate.

” Consumatorii care vor alege să procure aparate eficiente din punct de vedere energetic vor reduce în mod considerabil factura de energie electrică a locuinței lor, dar și vor contribui la efortul comun de protejare a mediului înconjurător.

„Consumatorii care vor alege să procure aparate eficiente din punct de vedere energetic vor reduce în mod considerabil factura de energie electrică a locuinței lor, dar și vor contribui la efortul comun de protejare a mediului înconjurător. O analiză minuțioasă a cifrelor din acest domeniu demonstrează, că economiile pot fi considerabile, de unde și interesul cetățenilor de a studia cu atenție etichetele energetice ale aparatelor înainte ca acestea să fie procurate și instalate la domiciliu” este de părere Alexandru Ciudin, directorul Agenției pentru Eficiență Energetică.

Și acesta este doar începutul dacă ar fi să evaluezi care ar fi beneficiile pe fiecare dispozitiv electronic cumpărat, sigur ai opta pentru cele mai eficiente. Fiecare cumpărător conștient înțelege că investiția nu ține doar de economia de bani, energie, resurse, dar și asigură un mediu ambiant sănătos nouă și generațiilor viitoare. Fă o călătorie în casa ta și vezi cât ai putea economisi tu?

Agenția pentru Eficiență Energetică este autoritatea administrativă în subordinea Ministerului Economiei și Infrastructurii și are misiunea de a implementa politica de stat în domeniul eficienței energetice, performanței energetice a clădirilor, precum și a valorificării surselor de energie regenerabilă, inclusiv prin atragerea și gestionarea resurselor financiare în vederea finanțării proiectelor în domeniile respective într-un mod durabil din punct de vedere al mediului înconjurător și a schimbărilor climatice.

Sursa: www.aee.md

Finanțat de Uniunea Europeană
în cadrul inițiativei EU4Energy

Inițiativa EU4Energy acoperă tot sprijinul UE ce vizează îmbunătățirea furnizării energiei, a securității energetice și conectivității, precum și promovarea eficienței energetice și a utilizării resurselor regenerabile în țările Parteneriatului Estic: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina. UE oferă acest sprijin prin intermediul finanțării proiectelor și programelor care contribuie la reformarea piețelor energetice și la reducerea dependenței și consumului național de energie. Pe termen mai lung, aceasta face furnizarea de energie mai fiabilă, transparentă și accesibilă, reducând astfel deficitul energetic și facturile la energie atât pentru cetățeni, cât și pentru sectorul privat. Mai multă informație pe: www.EU4Energy.eu.